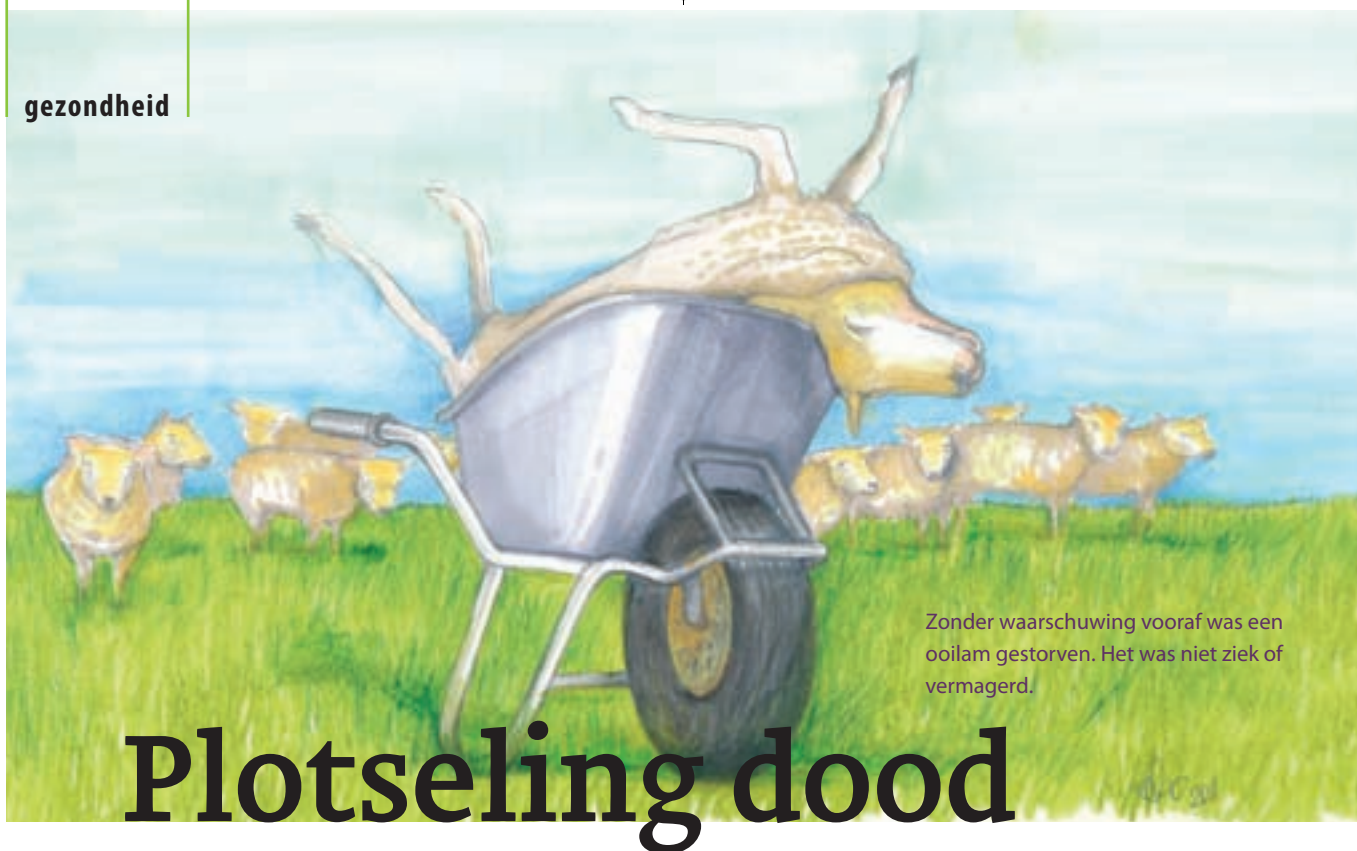

gezondheid

Zonder waarschuwing vooraf was een oilam gestorven. Het was niet ziek of vermagerd.

Plotseling dood

Het koppel oilammeren leek kerngezond. De dieren hadden een normale eetlust, groeiden goed en gedroegen zich normaal. Toch gingen binnen een week twee lammeren dood.

TEKST: DRS. LOEK VAN VLIET (DIERENARTS OP TEXEL), ILLUSTRATIE: ELS VAN DEN BERG

Schapenhouder Van Egmond belt op. Hij heeft alweer een dood lam. Afgelopen week had hij al een lam met een 'stootje'. Het dier was benauwd en had neusuitvloeiing. Ondanks behandeling met een goed antibioticum lag het lam enkele uren later dood in de wei.

Van Egmond heeft een mooi koppel van dertig oilammeren. Ze lopen in goed najaarsgras en krijgen gemiddeld 200 gram krachtvoer erbij. De dieren ogen gezond. Aan het tweede dode lam had Van Egmond eerder ook niets opgemerkt, het was niet mager of ziek.

Van Egmond brengt het laatst gestorven lam naar de praktijk. Het liefst laat ik sectie doen bij de Gezondheidsdienst voor Dieren, maar op de een of andere manier brengen schapenhouders de dode dieren liever naar de praktijk. Mijn manier van sectie doen is veel grover dan die van de GD, maar 'het bloed' en pasteurellose kan ik wel zelf vaststellen.

Het sectiebeeld van dit lam laat bloedinkjes zien op het hart, in de borstholte en op de milt. Ook staat er te veel vocht in de borstholte en in de buikholte. Deze symptomen maken duidelijk dat het om een snel verlopende aandoening gaat.

Het is najaar (november) en het sectiebeeld kan passen in de ziekte die veroorzaakt wordt door de *Pasteurella trehalosi* (voorheen *Pasteurella haemolytica* type T). Pasteurellose of zomerlongontsteking treedt op bij opgroeiende lammeren. Er zijn twee types: type A en type T. Type A wordt nu *Mannhaemia haemolytica* genoemd en type T *Pasteurella trehalosi*. Type A komt voor in de zomer en veroorzaakt zomerlongont-

steking. Vaak worden enkele dieren dood gevonden voordat de rest van het koppel begint te hoesten. Bij zeer jonge lammeren tot drie maanden kan type A ook een infectie geven, dan is er meer sprake van een bloedvergiftiging. De dieren zijn ernstig ziek en overleven doorgaans niet.

Van september tot december zien we vaker type T optreden. Het verloop is zo snel dat de lammeren dood worden gevonden. Nog levend aangetroffen zieke dieren liggen vaak, zijn benauwd en hebben neusuitvloeiing. De prognose is erg slecht. Ogenschijnlijk gezonde schapen dragen het type T bij zich in de tonsillen (keelamandelen). Door stress kan een drager klinische verschijnselen gaan vertonen. Stressfactoren kunnen zijn: koppelbehandelingen, transport en plotselinge voerveranderingen. Ook de invloed van het weer is van belang.

Bij Van Egmond lopen de schapen al weken in dezelfde weide. Het is wel veel te warm voor de tijd van het jaar met een groot verschil tussen dag- en nachttemperatuur. Ik adviseer om het koppel te behandelen met een lang werkend antibioticum. De *Pasteurella*-bacterie is erg gevoelig voor tetracycline. Enkele weken later spreek ik Van Egmond opnieuw. Hij is zeer tevreden. Er is geen lam meer doodgegaan.

Preventief enten is mogelijk. Lammeren geboren uit gevaccineerde oaien, hebben slechts enkele weken immuniteit. Om de lammeren voldoende bescherming te geven moeten ze vanaf vier weken leeftijd gevaccineerd worden, met een herenting vier à zes weken later. Helaas geeft vaccinatie niet honderd procent bescherming. <<